

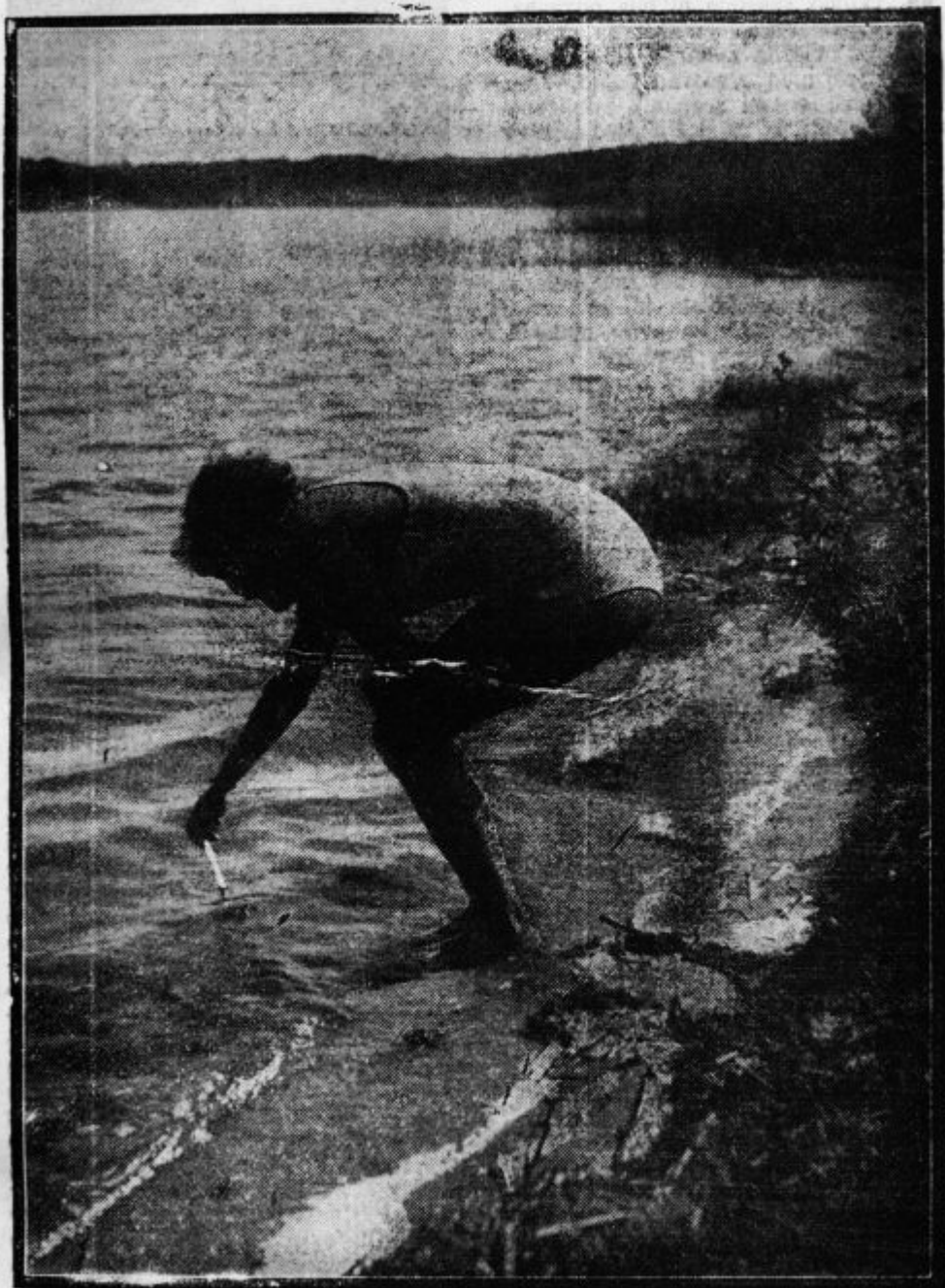
ŽIVLJENJE IN SVET

TEDENSKA REVLIJA — PRILOGA PONEDELJSKEGA JUTRA

ST. 2.

V LJUBLJANI, 11. JULIJA 1938.

KNJIGA 20

ZADOSTI BO TOPLAJ (Foto)

M A L A R I J A

DR. MAKS KREMZAR

Malarija v naših krajih pred vojno skoroda ni bila poznana. Ljubljanska bolnica na primer je beležila malarijo zelo redko. Šele med svetovno vojno so se naši vojaki seznanili поблиže z njo. Oni redki, ki so služili pred l. 1914 v Hercegovini, Dalmaciji, v Pulju in oboleli za malarijo, so se porazgubili med ostalimi zdravi. Med veliko vojno pa, ko je bilo mobiliziranih toliko ljudi, ko so jim pešale odporne sile je radi pomanjkanja in drugih boleznih, malarija občutno napredovala in uničevala vojaške v množicah. Po svoji malariji znane fronte so bile v Romuniji, v Dobruži, Sounska fronta, v Črni gori, v Albaniji, ob dolnjem toku Soče in ob Piavi.

Malarija je endemična vročinska bolezen toplih krajev. Epidemično nastopa le ob izrednih prilikah, kakor so vojne, lakote. Znano je gasiranje malarije za ruske lakote v l. 1923. in lani na otoku Ceylonu.

Prenašalec malarije, o čemur bomo kasneje čuli podrobneje, je komar. Njegove ličinke rabijo za svoj razvoj primerno toplino in vlago. Zaradi tega je malarija razširjena najbolj v subtropskih krajih; sega približno na severu do 60. vzporednika in še čez do Arhangelska. Doma je v nižavah, ob rekah in morskih obalah, tam, kjer je zemlja močvirnata, neobdelana, kjer voda zastaja v lokvah z več ali manj bujno vegetacijo. Voda ne sme biti deroča, ker potrebujejo ličinke tudi potreben mir. V splošnem bi dejali, da so malarični vsi oni kraji, katerih letna temperatura ne pade izpod 12° C in kjer so za njen razvoj pripravna tla. Malarijo nahajamo tudi na visokih planotah do 2000 m nadmorske višine ob bregovih gorskih potokov. Sahara je zaradi suše brez malarije.

Poleg tuberkuloze je malarija najvažnejša socialna bolezen. Na vsem svetu je bolnih za malarijo čez 300 milijonov ljudi, (po nekaterih podatkih 800 milijonov, kar bo vsekakor pretirano) umrje pa jih zaradi nje okroglo 2 milijona. Južna in vzhodna Evropa imata 7 do 8 milijonov malaričarjev. Jugoslavija ½ milijona, od katerih odpače največ na Srbijo in Dalmacijo.

DR. MAKS KREMZAR

Ako pogledamo zemljevid Jugoslavije, na katerem so označeni malarični kraji, bomo opazili, da je gotovo polovica Jugoslavije malarična. Vendar povsod ne zavzema tako strahotnih oblik in razsežnosti kakor ravno v severni Dalmaciji in Južni Srbiji. Dokler je med prebivalstvom 10% malaričarjev, je bolezen bolj sporadičnega značaja, kjer pa je inficiranih 20%, 50%, da celo 100% prebivalstva, tam je malarija prava šiba božja. V Sloveniji imamo nekaj malarije v okolici Ljubljane, Murske Sobote, Metlike in Črnomlja. Malarični so kraji ob Savi in Dravi (Posavina, Podravina), ob dolnjem toku Drine (Mačva); v Bosni posebno znan kraj je Brčko. Pretežno malarična je Dalmacija, manj otoki kakor celina, tu zopet okraji Knin, Biograd, Šibenik, Metkovič. V Dalmaciji nahajamo tipične malarične okraje s posledicami pradedne malarije. V splošnem ločimo dva tipa dalmatinskih selišč: a) selišča na otokih in ob morju; b) selišča v zaledju. Na otokih in na morju ima ljudstvo več prilike do zasluzka, največ s tujskim prometom, zato je tudi

kulturno in gospodarsko na višji stopnji kakor pa zajedje, ki živi le od suhe koruze, tako zvane pure in nezabellenega zelja. Razlike obstojajo tudi med otoki gornjega Jadrana, Rabom, Pagom in Krkom. Prvi je visoka ravan, ki ima okoli tri sto studencev in hudournikov, v dolini nahajamo aluvialne naplavine, ki se pretvarjajo v močvirja. Pag je 70 km dolg in 2 do 3 km širok z nešteti lokvami in močvirji, kar otežuje antimalarično borbo; poleg tega je Pag v socialno neugodnejšem položaju od Raba, kar zopet znatno pripomore k temu, da ima Pag težje oblike malarije, torej slično razmerje kakor med otočno in celinsko Dalmacijo. Celinska Dalmacija zaradi svojega bednega gospodarskega stanja trpi najbolj in pod najtežjimi oblikami malarije. Slične razmere kakor na otoku Pagu vladajo na otoku Krku.

Malarična je nadalje vsa obala od Korčule do albanske meje, vsa Hercegovina, predvsem mostarska okolica, najbolj Podgorica, in Črna gora razen okrajev Ljubinje, Bišča in Trebinje. V Srbiji je malarična okolica Beograda, a prav malarični kraji začinjajo v Novem Pazaru, Prištini in obsegajo celo Južno Srbijo do grške meje. Posebno zloglasni so Tetovo, Gostivar, Prilep, Vales, Strumica, Štip, Djakovica in Struga ob Ohridskem jezeru. Ob madžarski meji sta precej malarična okrajja Prelog in Koprivnica.

V 19. stol. so bile v Nemčiji malarične nižave okoli Odre, Labe in Visle. V začetku tega stoletja so jo opazovali še v Wilhemshaven-u, Ostfriesland; do današnjega dne se je obdržala v Emdenu, isto Ostfriesland, ob izlivu Emse. V poveljni dobi so bili zaznamovani posamezni primeri malarije v okolici Berlina, v zadnjem desetletju v Gornji Šleziji (Plessen) in v Lipskem. Francija je malarična v svojem južnozahodnem delu. Znani sta po svoji malariji tudi Španija in Italija. V prejšnjih časih sta bili obdareni z njo in z dokaj težkimi oblikami Nizozemska in Anglija, kjer je pod pritiskom kulturno gospodarskega napredka popolnoma izginila.

Malarija je bila znana že stari narodom, Grkom in Rimljanom. Babiloncem itd. V srednjem veku je uničila cela mesta in pokrajine. Marsikateremu narodu je pripomogla da je stopil z zgodovinske pozornice.

Izraz malarija je italijanskega izvora in pomeni slab zrak (mal-aria). Predstavljali so si, da puhté iz močvirskih tal škodljive snovi v zrak, ki ga okužujejo in na ta način prenašajo bolezen na človeka. Zaradi tega so imenovali malarijo tudi močvirsko mrzlico (nem. Sumpffieber, fr. fièvre paludéenne). Sodili so tudi, da pitje močvirske vode povzroča malarijo. V te skrivnosti je posvetil prvi Charles Laveran (1845-1926), ko je odkril v krvi malaričarjev l. 1880. živalski parasit, nazvan »plasmodium«, ki spada med tako zvana sporozoa. Sporozoa so razred enostaničnih bitij, ki jih imenujemo tudi praživali (protozoa, Urtiere). Praživali so najprimitivnejše oblike življenja, katerih večina živi v prosti naravi, en del pa živi parasitsko v drugih živalih ali v človeku, kamor spada tudi naš plasmodij. Laveran, ki je prejel za svoja raziskavanja o malariji l. 1907 Nobelovo nagrado, je študiral malarijo v Alžiru od 1878-1883; kasneje se je držal več let kot šef Pasteurjevega zavoda v francoskih močvirjih. Camillo Golgi (1843-1926), ki je predvsem služil pri proučevanju živčne strukture (Nobelova nagrada 1906. l.), je ugotovil, da odgovarjajo raznim posebnostim, ki jih kaže malarija, razne podvrste parasitov. Anglež Ronald Ross (1857—, Nobelov nagrajenec l. 1902), ki se je mudil več časa v Indiji, je ugotovil, da se vrše pri pticah slične infekcije s sporozoi po piku komarjev in končno je Grassi dokazal, da tudi pri človeku prihaja po komarjevem piku plasmodij v človeško kri. Komarji se vedno inficirajo prej s krvjo malaričarjev.

D A L J B

NOVA FRANCOSKA AKADEMIJA

Dosedanjim šestim francoskim akademijam (Académie Française, Académie de Médecine, Académie des Sciences, Académie des Sciences morales et politiques, Académie des Beaux-Arts, Académie des Inscriptions et belles Lettres) se je pridružila Académie de Chirurgie, ki jo je bil ustanovil že Ludvik XV., ki je pa l. 1792 prenehala obstojati. L. 1842 je pričela ponovno delovati pod imenom Société Nationale de Chirurgie. Z naredbo državnega predsednika je prejele društvo spet naslov Académie. Ta dogodek je proslavila akademija s slovesno sejo v prisotnosti državnega predsednika ter zastopnikov francoskega delavnega in političnega življenja.

N I K O L A T E S L A

PABERKI OB OSEMDESETLETNICI NJEGOVEGA ROJSTVA (10. JULJA 1856)

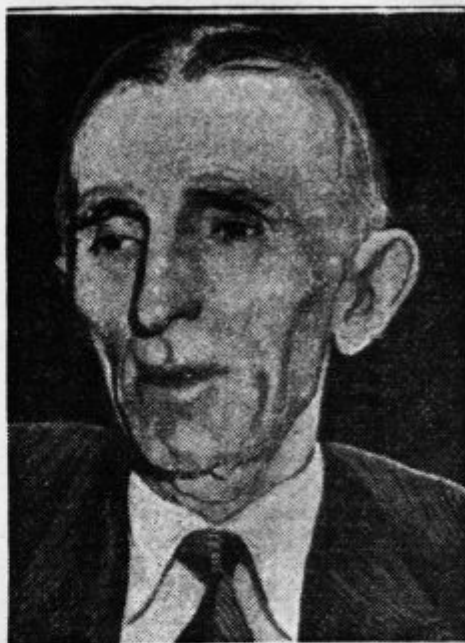
MIROSLAV ADLEŠIČ

V meni je nekaj, morda je oma-
ma, ki česče zajame mlade
navdušene ljudi. Toda če bom
tako srečen, da bom ustvaril
le nekaj svojih idealov, bo to
dobrota za vse človeštvo.

Štiri leta po teh besedah, ki jih je
govoril šest in tridesetletni Tesla v
Beogradu, je bil že ukročen del Nia-
garskih slapov: petnajst tisoč konjskih
sil električne energije je po daljnovodu
sprejemalo mesto Buffalo. In danes,
štirideset let pozneje: Teslov »trofa-
zni tok« napaja skoraj vso pajčevino
električnih omrežij našega planeta;
Teslovi generatorji oddajajo zlatorde-
čim žicam električen tok z učinkom
sto milijonov konjskih sil.

Vse to je sicer le del »idealov«, del
Teslove življenjske sanje o proizvaja-
nju in prenašanju električne energije,
pa vendar je ogromna »dobrota za člo-
veštvo.« Delo Tesle na tem poprišču
nalikuje delu Jamesa Watta. Desettle-
tje pred Wattom je črpal od New-
comba izpopolnjen Saveryjev atmos-
ferični parni stroj »prijatelj rudarjev«
vodo iz angleških rudnikov. Ali potre-
ben je bil genialni Watt, da je prekva-
sil idejo o parnem stroju ter mu vtrl
pot v svet. Tudi pred Teslom je že
vladal dinamo stroj, zamisel Paccinot-
tija, Gramma in Siemens. Toda kra-
ljevati je pričel šele tedaj, ko ga je
preoblikoval ter v bistvu spremenil
Tesla.

Kakor je bil prežet oče elektroteh-
nike, Mihael Faraday od ideje o elek-
trični indukciji, tako je prežela mla-
dega Teslo ideja o zbolšanju dinamo-
stroja. Faraday je nosil deset let v že-
pu majhno železno palico, ovito z elek-
trično žico, jo vzel pogosto iz žepa in
jo opazoval. Ker je vedel, da postane
železna palica magnet v trenutku, ko
obkroži palico električni tok, je bil
prepričan, da mora magnet sam proiz-
vajati električni tok. Po desetletnem
premišljevanju in poskušanju je svojo
idejo opredmetil v odkritju indukcije.
Visokošolec Tesla je ob strani Gram-
movega dinamo stroja opazil »neukrot-
ljivo« iskrenje kolektorja ter si »glas-
no« zastavil vprašanje: kako bi delo-
val stroj, ki ne bi z nevšečnim tro-

NIKOLA TESLA

šilcem energije — s kolektorjem —
spreminjal izmenični tok. Čeprav mu
je profesor elektrike v nalašč zanj se-
stavljenu predavanju dokazal, da je
rešitev vprašanja neizvedljiva in ne-
mogoča, je vendar v njem »instinkt
nadkrilil znanje« ter po petih letih na-
šel odgovor. Fizik Helmholtz nam je
v svojih »Govorih« zapustil priznanje,
da ga je tedaj, ko se je truden in od
neuspešnega razmišljanja razočaran,
sprehajal po mirnih sončnih pobočjih
z namenom, da se spočije, hipoma ob-
šlo spoznanje, da je videl odkritje
otipljivo pred seboj. Tesla pa je v spi-
su »My inventions« povedal to-le:

»Nekega popoldneva, ki mi je še ži-
vo v spominu, sem se izprehajal s pri-
jateljem po mestnem parku (Budim-
pešte) in sem recital odlomke iz
»Fausta«. Zahajajoče sonce me je
spomnilo na mesto:

»Luč gre drugam, preživel se je dan,
življenje novo bo drugje spešila.
O, da želim peroti si zaman,
ki bi me v zrak nosila!

Lep sen, ko gre boginja svojo pot!
Oh, duševnim perotim se perot
telesna ne pridruži pač nikoli.«
(Goethe - Funtek)

Ko sem izgovoril te besede polne navdiha, mi je prišla zamisel kakor blisk in resnica je bila odkrita... Ne morem popisati svojega razburjenja... Tisoč prirodnih tajnosti, na katere bi slučajno naletel, bi dal za to edino tajno, ki sem jo naravi siloma iztrgal.« — Zamisel pa še ni izum. Tesla se je tega dejstva zavedal. Prežet od prepričanja, da mu bo omogočil potrebno eksperimentiranje le denar, je zapustil Budimpešto ter vstopil v službo Edisonove družbe v Parizu.

Dvakrat se mu je nasmehnila sreča. Prvič v Strasbourgu. Poslali so ga tja, da popravi električno centralo. Tu se je seznanil z bivšim županom Bosenom, ki se je takoj, ko mu je Tesla pokazal prvi primitivni model svojega stroja, za izum tako navdušil, da je nemudoma pričel iskati kapital, s katerim bi izumu vtrl pot v tehniko. Čeprav Bosen ni uspel, se je vendar vračal Tesla v Pariz »poln prijetnih upov«. Sam je zapisal o tem: »Eden izmed direktorjev Družbe mi je bil obljubil veliko nagrado, če bom popravil centralo v Strasbourgu; z njo me je hotel hkrati nagraditi za prej izvrše-

no zboljšanje družbinih dinamostrojov. Družba je imela tedaj tri direktorje, ki jih zaradi lažjega umevanja imenujmo A, B in C. Ko sem prišel k direktorju A-ju, mi je rekel, da je za to stvar direktor B nad njim. Ta gospod pa je mislil, da more le C odločiti, toda ta je bil zopet povsem prepričan, da ima le A potrebno moč. Ko sem nekolikokrat prehodil ta circulus viciosus (začarani krog), mi je postalo razumljivo, da je moja nagrada hiša v oblakih.« Drugič se mu je zdelo, da bo zagledal ženo nad kroglo po enoletnem konstrukcijskem delu, ki mu je žrtvoval dnevno devetnajst ur. Čeprav mu je bila obljubljena nagrada 50.000 dolarjev, ni po končani sestavi štiri in dvajsetih različnih dinamostrojov za istosmerni tok dobil niti centa.

V osemdesetih letih sta prišla v bogato in razgibano Rdečo zemljo, v kateri stroj ni mogel iztrebiti suženjstva, dva Srba-Prečana: petnajstletni dijak in tridesetletni inženir. Mladenič je iskal izobrazbe, mož pa opredmetenje svojih zamisli: Evropa je bila zanj premajhna, moral si je poiskati novo kraljestvo. Prvi, Mihajlo Idvorski Pupin je bil poznejši pesnik o elektrotehniko, drugi, Nikola Tesla pa je bil in je še danes: »pesnik elektrotehniko«.

D A L J E

VSEOBSEŽNI PARAGRAF

Za cesarske vladavine je nemški državni pravdnik imel na uporabo »svinjski rep« (š) o nemirih in spotiki, kamor je lahko stlačil najneverjetnejše prestopke. V hitlerjevini pa premorejo sličen odstavek, imenovan paragraf zoper lokavost (Helmtücke). To vam je imeniten pripomoček. Izraelski trgovec v Pforzheimu je to občutil na svoji koži. Ta trgovec, po imenu Ernest Maier, 35 leten samec, nekaznovan, je šel 28. februarja k svojemu brivcu in mu prigovarjal, naj ga čim skrbneje ostriže. »Na čast današnjemu dnevu«, je pripomnil. Mojster britvar je nekaj zasumil ter ovadil svojega gosta na redarstvu. »Gestapoc« je brskala, brskala in izvohala, Švica je 28. svečana prepovedala ustanavljati narodno socialistična združenja po vsem helvetsem ozemlju. In Maierja so vtaknili pod ključ, ker je prekršil paragraf zoper potuhljenost.

JAMA V SLOVAŠKEM KRASU

Na Slovaškem so zasledili veliko duplino v Kraševskih gorah. Dvorana meri 74×40 m in je združena po 5 km dolgem podzemlju z drugimi votlinami. V glavnem predelu pada voda čez slap, 12 m visok in 30 m širok. Pri vходу v glavno zijavko leže cel meter debelo ostanki in drobci kamene doba,

Henriette Grimm: V SENCI

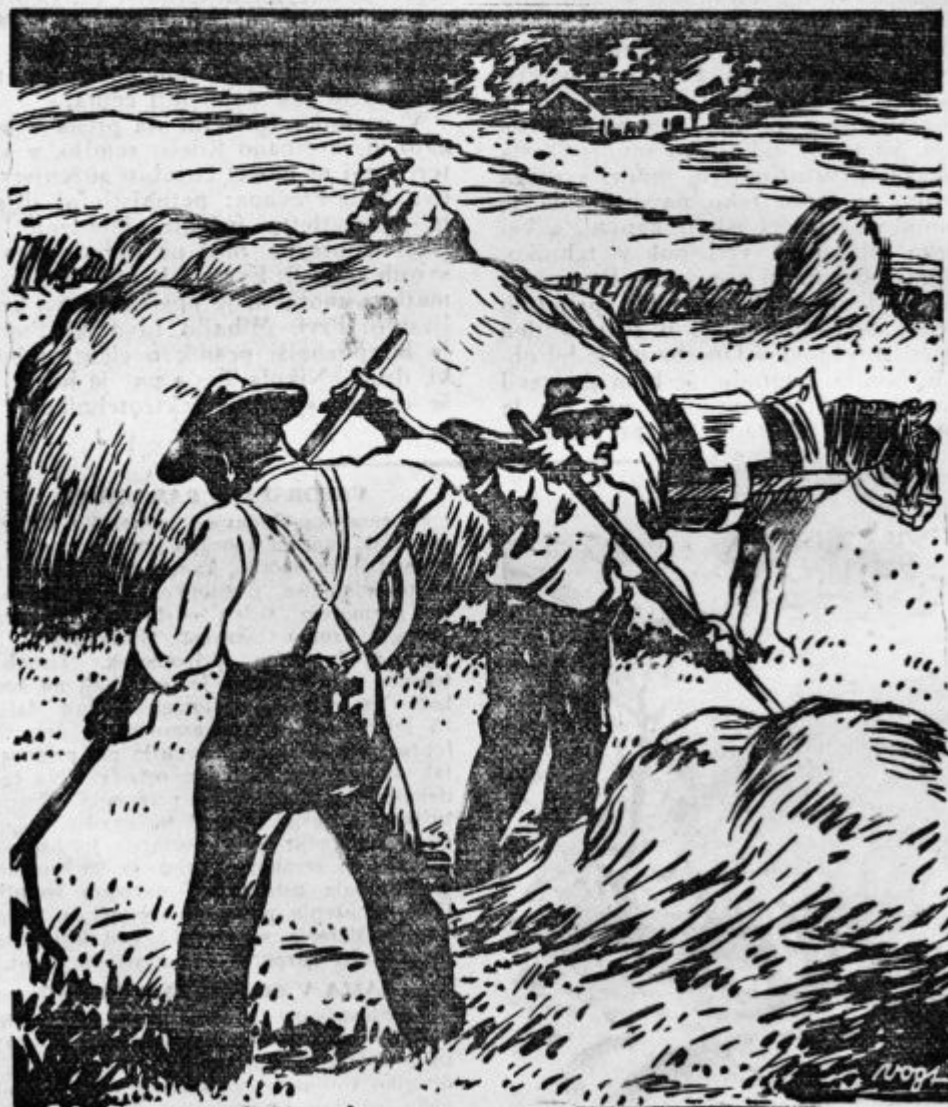
PO BOLGARSKIH PLANINAH IN DOLINAH

DR. MILAN ŠIJANEC

Pred dobrimi desetimi leti smo v mladostnem zanosu in z dalekovidnim pogumom pripravljali v dijaški organizaciji (»Triglav« v Ljubljani) skupinski izlet v Bolgarijo, ki je bil namenjen spoznavanju tuje dežele in sorodnega, južnoslovanskega naroda. Poset naj bi bil združen z nastopom akademskega pevskega zborčiča, ker smo smatrali pesem za najprimernejšo sredstvo, ki naj po

čuvstveni poti izgleda medsebojno nasprotja in doprinese svoj delež k zblizanju. Načrt pa se je izjalovil: Ne zaradi pomanjkanja gmotnih sredstev, temveč na čisto drugih zaprekah, ki z njimi ogledovati zanešenjaki nismo računali, ker jih nismo poznali.

Komaj je minulo prvo desetletje od onih dni, ko vidimo, da so stiki med nami in Bolgari vse pogostejši in vidnejši. Spominjamo se skupinskih izletov

naših profesionalnih in kulturnih organizacij v Bolgarijo. Obratno smo tudi mi imeli priliko sprejeti na domačih tleh slične skupinske obiske Bolgarov.

V takem vzdušju je l. 1935. dozorel načrt S.P.D., da organizira izlet svojih članov v bolgarske planine in po ostali bolgarski deželi. In to je prav! Zakaj naj bi bili ravno planinci, ti glasniki prirodnih naravnih načel, poslednji, ki bi pripomogli k medsebojnemu zblizanju sorodnih južnoslovanskih narodov?

Kar smo doživeli na tem izletu v Bolgariji, ni varalo naših pričakovanj, da

so podana tudi na oni strani sorodna stremjenja, in to nas je ob zaključku navdalo s prijetno zavestjo, da je izbira pot prava.

Sofija, Vitoša.

Precej dolgo sem okleval, preden sem se na skromno vabilo S.P.D. priglasil za udeleženca izleta. Pričakoval sem namreč, da bo število priglašanih znašalo 100—150 ljudi, in potovanje po gorah v tako ogromnih čredah je meni, kakor tudi marsikateremu drugemu, da ne rečem vsakemu pravemu turistu,

TRIJE MUŠKETIRJI

ALEKSANDER DUMAS ST. © ILUSTRIRAL NÖRRETRANDERS © PONATIS NI DOVOLJEN

POLITIKA ALI LJUBEZEN

Kardinal je skušal s svojimi spletkami izkoreniniti kraljevo zaupanje do soproge. Njegovi vohuni so ga natančno obveščali o vojvodovem bivanju v Parizu. Tako je tudi takoj zvedel, da je bil vojvoda še pozno zvečer pri kraljici, ki mu je ob tej priliki podarila skrinjico iz rožnega lesa s trakom, okrašenim z demanti, ki ga ji je bil nekoč podaril kralj.

Ko je kardinal povedal, da je bil

vojvoda celih pet dni v Parizu in da je šele pravkar odpotoval, se je kralj silno razjezil.

»Kaj neki je iskal tu?« je zavpil.

»Porazgovoril se je s sovražniki Vašega Veličanstva, s Hugenoti in Španci o važnih zadevah.«

»Za vruga, zarotil se je zoper mojo čast!« je dejal kralj razburjen.

odvratno. Končno je zmagalo v meni optimistično stališče, ki se je kasneje izkazalo za upravičeno, in znova obujeni načrt iz prejšnjih let je pripomogel, da sem se končno le prijavil.

Temeljito teoretično pripravo smatram za prvi pogoj, da gorska tura oziroma potovanje po neznanih krajih dobro uspe. Zato sem z vneto študiral zemljevide in prebiral v Planinskem vestniku dobro informativno študijo dr. Brileja, čigar pot po bolgarskih gorah eno leto poprej se je domala strinjala z našo turo.

Še te malenkosti uvodoma ne smem pozabiti: pot na kolodvor me je vodila — skoraj dobesedno — skozi zdravniško ordinacijsko sobo in lekarno. Moja nesrečna Ahilova peta so bili žulji na prstih, ki sem si jih bil dan poprej kakor jagode na molku nabral na Pohorju, preskušajoč, katere čevlje naj vzamem s seboj. Da nisem vzel s seboj pohorskih — si lahko mislite: verjamete pa mi tudi lahko, da nastop ture ni bil bog vé kako vzpodbuden, moj položaj pa tudi ne zavidanja vreden. Saj drugega na stvari ni, kakor da je člo.

PO KRALJEVEM POVELJU

Kralj je izgubil zaupanje in kardinalovo prizadevanje, da bi branil kraljico z izključno političnimi razlogi vojvodovega obiska, je bilo zaman.

»Pravkar sem se domislil,« je zvičajno pripomnil, »da je neka dvorna dama sporočila, kako je Njeno Veličanstvo dolgo v noč bdelo, se proti jutru jokalo in pisalo pisma.«

»Temu lopovu seveda,« je kričal

kralj, »kardinal, dobiti moramo kraljičino pismo!«

»Kraljice vendar ne moremo prisiliti, da bi izročila pismo!«

»Gospod kardinal! Slišali ste mojo voljo! Pismo moram dobiti za vsako ceno!«

Nekaj ur pozneje je pravosodni minister Sequier prisilil kraljico, da je izročila pismo.

vek močno deprimiran. Aki pogum vse premaga — in s pomočjo zdravniške vede sem v nekaj dneh nesrečne žulje odbrusil in pri vstopu v gore sem stal spet na trdnih nogah.

Tako sem se — teoretično dobro, praktično pa slabo podkovan — sredi julija s popoldanskim vlakom odpeljal iz Maribora, z veseljem zapuščajoč mestno zidovje, tlak in tlako. »O dopust — ti čas presneti!« — bi lahko vzkliknil prosto po Prešernu! Blaženi čas, ki ti je usojeno, da si tolažnik vseh, ki skozi 11 in pol mesecev po tebi hrepenijo!

V Zidanem mostu se je štiričlanska mariborska skupina pridružila ostalim 15 članom ekskurzije, da je stvorila za bodočih 14 dni nekako novo planinsko družino. Še ena članica se nam je pridružila v Sofiji, tako da nas je bilo skupaj 20 komadov. V teku toliklega časa smo imeli seveda dovolj prilike, da smo se med seboj spoznali, in če smo se najprej nekoliko z rezervo drug drugemu predstavljali, smo se na koncu kot prijatelji težko ločili. Posameznih članov vam ne bom predstavljal. Naj zadostuje da se spomnim našega starostnega repre-

VSEBINA PISMA

»Prav ste imeli!« je vzkliknil kralj, ko je pokazal pismo kardinalu. »Niti besedice o ljubezni! Samo politične spletkarije! Poglejte sami!«

Pismo je bilo naslovljeno na španskega kralja. Kraljica je pozivala svojega brata, naj skupno s cesarjem napovesta Franciji vojno, ker se oba ne strinjata z Richelieuovo politiko. Med mirovnimi pogoji naj bo tudi kardinalovo slovo.

»Veličanstvo, jaz bi na vašem mestu popustil! Jaz osebno bi smatral za pravo srečo, če bi se mogel umakniti v mirno zasebno življenje.«

»Razumem vaša čuvstva, gospod kardinal, toda poskrbel bom, da bodo vsi, ki so bili zapleteni v to zaroto, strogo kaznovani s kraljico vred!«

zentanta 73letnega g. S., ki je z vzgledno in brezprimerno vztrajnostjo opravil z nami vse začrtane ure, od katerih so bile nekatere tudi težavne. Poleg njega je še en član ekskurzije hrabro poneseel svojih 7 križev preko Rile in Pirina. Vsa čast jim, našim seniorjem! To dejstvo pa vam je samo priča, kakšen značaj imajo v glavnem obiskana gorovja. In res, pritrđiti moram, da so obiskane gore v splošnem lahko dostopne (in bi jih Badjura označil v kakšnem vodiču s posebnim znakom), dasiravno dosega jo vrhovi višino preko 2.500 metrov.

Pot od Zidanega mosta je bila v nočnem hladu prav prijetna. Ni nas motilo niti to, da smo se morali voziti v ne razsvetljenem vagonu (brzega vlaka), saj smo se lahko s tem večjo zbranostjo poslavljali od prijezne Save, ki se je srebrila v luninem svitu vzdolž proge. V Zagrebu smo prvič okusili neprijetnost prekladanja nabreklih in težkih oprtnikov. Že itak defekten voz se je namreč izkazal za nerabnega in so ga odklopili. Strpali smo se v druge polne vozove in se raztresli po vsem vlaku, tako da smo se šele zjutraj spet vsi znašli na beo-

KRALJEVA ZEDJA

»Kaj meni Vaše Veličanstvo? Nebo naj me obvaruje pred tem, da bi bil jaz povod za kraljičino trpljenje!«

Kardinal je zahteval od kralja, naj bo do kraljice usmiljen in naj celo stori nekaj, kar bi jo razveselilo. Priredi naj n. pr. ples, na katerem bo imela kraljica prvič priliko pokazati svoj demantni okras, ki ga ji je bil kralj podaril.

Kralj je zares sprejel kardinalov predlog ter je povabil kraljico na slavnost, katero bo določil kasneje.

Nekega dne je prišel kralj in sporočil svoji soprogi, da bo ples čez štirinajst dni. »Pa nikar ne pozabite na demantni trak!« je med smehljajem pripomnil.

Kraljica je obledela ter se je morala oprijeti.

»Kardinall« ji je planilo v prestrašene misli.

grajskem peronu. Stiriurni odmor smo porabili za ogled že znane prestolnice, ki je lepša iz dneva v dan, nakar smo v hudi opoldanski pripeki nadaljevali pot proti meji. Doselej nepoznana mi je bila slikovita soteska pred Pirotom, ki jo je izgrizla reka Morava, ob kateri teče tudi železnica. Prijazna pokrajina

okoli Pirota s svojimi vinogradi na nizkih holmih, po katerih so bile posejane kočice, podobne našim viničarijam, je bila kakor poslednji pozdrav in spomin domače dežele in pod večerni mrak smo zdrdrali preko meje.

D A L J E

RAIMUNDOV „ZAPRAVLJIVEC“

DR. FRAN GÖSTL

Ferdinand Raimund se je rodil na Dunaju 1. junija 1790. Bil je priljubljen gledališki igralec in slavljen pisatelj »čarobnih«
gledaliških iger, ki so nekoč navduševale občinstvo. Profesor dr. Plešić pripoveduje v »Bleiweisovem zborniku«, da je dr. Janez Bleiweis za časa študij in službovanja na Dunaju rad zahajal v gledališče in da so mu posebno ugajale Raimundove igre. Resničnost te navedbe dokazuje tudi zvezek, v katerem je zbranih kakih dvajset nemških pesmi, proslavljajočih Raimunda in obžalujočih njegovo tragično smrt. Pesmi je zbral in prepisal iz raznih časopisov in mesečnikov.

Raimunda je v aprilu 1836 ugriznil pes v roko. Od tedaj se ga je polastila bojazen, da je bil pes bolan na steklini ter da se bo ta grozna bolezen pojavila tudi pri njem. Domneva, ki je bila povsem neupravičena, a je postala bolezenska in se vedno bolj uveljavljala. Iz svojega letovišča v Gutensteinu se je 20. avgusta odpeljal proti Dunaju k ponovni zdravniški preiskavi. Med potjo so zaradi hude nevihte morali vedriti v Pottensteinu in tu se je v hipni razburjenosti, hoteč se rešiti neznosnega stanja, ustrelil v usta, a se le zelo hudo ranil in razmesaril. Šele 5. septembra ga je rešila smrt trpljenja. Pokopali so ga v Gutensteinu.

Izmed vseh Raimundovih iger je imel največji uspeh »Zapravljivec«, ki so ga prvič uprizorili 20. febr. 1834. na Dunaju, s tolikim uspehom, da so ga 42 krat nepretrgoma ponavljali. Do konca leta je doživel svojo stoto predstavo. Tudi drugod je najlepše uspeval. Še danes živi na odrih, dočim so druge Raimundove igre skoraj povsem pozabljene. Čas pač več ni ugoden romantični snovi in ne ljubi vil, dobrih in zlih duhov kot glavnih činiteljev na odru. V »Zapravljivcu«
je najmanj te romantične navlake, pač pa so človeški značaji nari-

Raimundov spomenik na Dunaju (pred nemškim ljudskim gledališčem)

sani ostro in izborno. Tudi prikupljiva glasba, s katero je Konradin Kreutzer opremil pevske točke, je pripomogla k priljubljenosti igrokaza. — Kreutzer je skladatelj ljubke opere »Prenočišča v Granadi«, odlične po svoji melodioznosti, ki je tudi na slovenskem odru v Ljubljani zelo uspevala. Morebiti bi našla odziv tudi pri današnjem občinstvu.

V Ljubljani se je seveda tudi pogosto pojavil »Zapravljivec«
na tedaj in še dolgo pozneje vladajočem nemškem odru. Dr. Bleiweis seveda ni mogel več gojiti ljubezni do gledališča, ker zaradi silne zaposlitve ni imel časa in ker kot zaveden Slovenec pri takratnih razmerah in narodnostnem nasprotstvu ni mogel obiskovati nemških predstav. Slovenska Talija se je šele kasneje rodila in bila dolga leta v povojih. Vendar mu je bilo kasneje mogoče, da je tudi na slovenskem odru uzrl najboljše delo svojega ljubljenca.

Izza otroških let mi je v živem spominu, s kakim veseljem sem kot mali šolarček v prvih 70 letih minulega stoletja prisostvoval igram. Takrat sta bili le po dve diletantski predstavi na mesec, ob nedeljah popoldne v starem, pozneje pogorelem gledališču (sedaj kino Matica). Gledališče je bilo nabito polno, le lože so bile prazne. Lože so namreč takrat izlicitali za vsako sezono in njih imejtelji, Nemci in nemčurji, jih niso hoteli oddati Slovincem niti za drag denar, razen redkih izjem. Tako si je moj ded od nekega dobrega osebnega znanca pridobil ložo ter dvakrat ali trikrat na leto peljal »starejše« vnučke v gledališče. »Zapravljivec«, »Lumpacij vagabund« (Nestroy) ter »Robert in Bertram« (Raeder) — to je bil tista leta ves in edini naš repertoar — mnogo več ga tudi slovensko gledališče tedaj ni imelo.

Ko je ob priliki stoletnice slovensko gledališče vnovič uPrizorilo »Zapravljivec«, sem ga spet posetil. Igra sama ni imela nobenega učinka name, a ko sem videl okrog sebe številne malčke, kako so se jim rdečila lica in bistrile oči, ko sem slišal njih navdušeno vzklikanje — tedaj sem užival v spominu na svoje detinstvo. Otroci so danes povsem takšni, kakršni smo bili mi, čeprav se sedanja mladina močno razlikuje od naše, naravna posledica časovnega toka.

W. Sommer: CESTNO DELO
(linorez)

IZ LITERARNEGA SVETA

OKOLI PRESERNOVEGA KRSTA PRI SAVICI

Večina dosedanjih raziskovalcev, ki so menili, da je opeval Prešeren v Krstu pri Savici zmago katoliškega nadnaravnega svetovnega nazora in nadčutno ljubezen, se je trudila, da pojasnijo vprašanje in izsledijo vire, iz katerih je Prešeren črpal snov o preobračanju v krščanstvo. Iskali so vzorcev za vnanje dejanje v epu »Cäcillie« Ernsta Schulzeja, ki opeva zmago krščanstva na Danskem, in v njegovi epski pesmi »Die bezauberte Rose«, zrli podoba za Bogomilo v »Virginiji« pri Bernardinu de Saint Pierre in v Chateaubriandovi »Atalici« ter v še drugih romantičnih delih in smatrali, da se je taka snov Prešernu kar sama vsiljevala, saj je bila romantična doba z njo maravnost nasičena. Toda spriči najnovejših raziskavanj je tako razlaganje nepotrebno in Prešeren se nam ponovno kaže veliko večjega realista, kot so menili oni, ki so mu take romantične misli narekovali.

Drugače pa je z vplivom Krsta na pesnike. Med prvimi, ki so še pod svežim vtisom pravkar izišlega umotvora snovali podobne pesnitve, je bil Stanko Vraz, ki je nameraval 1837 spesniti večjo epsko pesnitev po vzorcu in v obsegu Krsta. Načrt je kasneje opustil. — Leta 1843, pa je izdal bivši Cbeličar Jožef Zemlja v posebni knjižici povest v verzih »Sedem sinov« ki v obliki in načinu izražanja nerodno stopa za Prešernom. Med posnetke štejeamo dalje epsko pesem Gregorja Kreka »Na sveti večer o polnočic« (1863), ki ima zlasti v uvodu mnogo spominov na Prešerna. Dalje imamo še Fr. Cimpermana povest v verzih »Boj pri Lemnic« in najmanj arečen posnetek Fr. Zakrajška »Ljudmila in Privina ali pokristjanjevanje koroških Slovencev« (Lira in cvetje, Trst 1885).

Krst je sicer pretežno lirsko-epsko delo, vendar ima tudi nekaj dramatskih vložkov, ki skupno z junaškimi zgodovinskimi dejanjem naravnost zahtevajo, da se prikaže Krst na odru.

Na sijajno uspeši Prešernovi slavnosti v ljubljanskem deželnem gledališču se je v soboto 2. decembra 1865 (po poročilih Lait. Zeitung, Triglava in Novic) kot glavna točka uprizoril Krst, ki ga je za oder priredil aglini domačin Heinrich Penn, ki je tudi sam igral vlogo Črtomira. Uprizoritev so spremljale štiri žive slike: 1. boj poganških Slovencev 2. Črtomir sreča prvič Bogomilo, 3. Črtomirovo slovo od Bogomile in 4. Črtomir oznanja poganških Slovincem krščansko vero.

Dijaki državne klasične gimnazije v Ljubljani so 12. aprila lanskega leta na svoji prireditvi »Naša beseda« v ljubljanskem narodnem gledališču predstavili na odru Uvod, ki je od vsega programa najmočnejše vplival, ker je v njem pokazal režiser Lipah

tragično veličastne dimenzije Prešernove epike (Fr. Koblar v Sl. 16. 4. 1935).

Delo je doživelo nekaj prevodov. V nemščino ga je prevedel z Levstikovo pomočjo H. Penn (Die Taufe an der Savica 1866, drugič Vidic v nemških Poezijah 1900). Na srbohrvaščino ga je prestavil Nik. Marjanovič (Krštenje na Savici 1900), solski mladinci pa ga je v novi prepsnitvi podal T. Čukič (v 22. knjigi beograjskih Škotskih piscev 1932). Ko pa roma naše delo po svetu, doživlja posebno usodo svojega imena: v neki obrambi brošuri za versajski mtr stoji La Croix de la Savica (—križ), tudi neki Srb pozna Krst kod Savice (—križ), v Perinovičevih Primjerih iz didaktičke poezije u jsl. književnosti, Zagreb 1935, 139 pa citamo o Smrti pri Savici. Stanko Bunc

ALBERT THIBAUDET

(1874 - 1936)

Dalo ga je mestece Tournus v pokrajini Bourgogni, koder se cedi zdravo vino in zdrava pamet. Še dokaj imovita družina, rečna in obenem smejava, čvrsto zakoreninjena v zemlji. V tem okvaru dobi Thibaudet veselje do bistvenih stvari. Potrpežljivi posel trebljenja in pletve po vinogradu, počasna in težka zoritev grozdja pod žgočim soncem, pretakanje žlahtnih sokov v oblokanih in hladnih kletah — vse to ga ponevedoma uvaja v duhovne vrednote, ki jim pravimo izobrazba, razmišljanje, navdih.

Zarana je šel Thibaudet študirat v Pariz. List »Phalange«, ki ga ureja Jean Royère, priobči njegovo parnasovsko dramo »Rdeči labod«. A kmalu najde pravi svoj poklic: kritik, iz katere je napravil čisto nov vzorec.

Pod naslovom »Trideset let francoskega življenja« je objavil tri snopiče: Les idées de Charles Maurras, La vie de Maurice Barrès Le Bergsonisme. Tu se očitujejo glavne poteze Thibaudetove kritike: dušeslovno pronicanje, tesna zveza med duhovi in zemljo, ki jih je dala, določitev slovsstvenih družin.

Politika ga zamika, predvsem zaradi nevarnosti, ki jih nosi s seboj. Sad tega zanimanja: Princes lorrains, République des professeurs, Idées politiques de la France. Sodeluje pri listih: Candide, N R F, pri dnevnikih, n. pr. Journal de Genève, Svenska Tidbladet. V člankih brani človečanstvo, osnovno misel enakost in sorodstva posameznikov kakor narodov v vrhuncih ideje. Enako govori v vojnih spominih, La campagne avec Thucydide in v čudoviti razpravi: Les images de Grèce. Vršilec oporoke njegove, J. Paulhan, bo izdal njegovo Zgodovino francoskega slovstva, katero je Thibaudet sestavljal kot lektor na univerzi v Upsali in 11 let kot profesor francoščine na ženevski univerzi. A. D.

CHARLES DE PERTUSIER

1779 - 1836

Prišla je stoletnica smrti tega francoskega častnika in književnika, bolj znanega pri nas nego v njegovi domovini, saj je služil kot mlad oficir v Dalmaciji, kjer se je spetil v proučevanje jugoslovenskih starin. Pisal je o nas v III. knjigi svojih Promenades pittoresques dans Constantinople et sur les rives du Bosphore in v delu La Bosnie considérée dans ses rapports avec l'Empire ottoman (1822). A. D.

E. ACKERMANN

SRNJAK IN SRNJKA

NOVE KNJIGE IN REVIEJE

MICUN M. PAVICEVIČ:
ETIOLOGIČKE PRICE IZ CRNE GORE

(Zbornik za narodni život i običaje
Južnih Slavena. Knj. XXX, sv. 2. —
1936 god.)

Neumorni naš prijatelj Pavičević mi je te dni poslal v znanstvene namene brošuro »Narodne pikanterije iz Črne Gore«, o kateri moram reči, da ima velik uspeh v krogu mojih znancev: kakor bi jim posodil kak izvod Krausove Anthropolphyteje. Ker to delce ni za javnost, se ustavim pri etiološkem zvezku, ki obsega kakih 50 vzročnih ali vzrokoslovnih pripovedi: razlagajo vzrok (grško αἰτία) ali postanek kakega jezera, vrelca, jame, cerkve, gomile, panja, močvirja, doline, plošče itd. Za vzorec naj eno ponašim.

Kamen na Buču

Na vrh Buča više od Dobrskega Sela leži osamljen kamen velik preko sto kubnih metrov, a oblike je bačvaste. Zanimiv je zaradi tega, ker na samem vrhu brda počiva na nekem drobnem kamenju.

Isto tolik kamen najdeš tudi v Prisoju nad Kosijerom in o njem verujejo, da stoji na treh kamenčkih, kakor kokošje jajce.

Oba sta neki dan rabila v borbi med Starino Novakom, ki je stanoval v Novakovi Pečini v Debeljaku, in silnim Vlahom Alijo, ki se je bil po morju pripeljal pod Budvo pa se popel na planino in prišel preko Zabrdja na vrh Buča nad Dobrskim Selom.

Silni Vlah Alija je hotel pregnati Novaka iz Debeljaka pa je odvalil velik kamen in ga vrgel proti Debeljaku, da ubije Novaka; ali zalučil ga je predaleč in pa je v Prisoje.

Ko je ta silni tresk prebudil Novaka v pečini, pride ven in krikne:

»Kdo pa je to, hej?!«

»Jaz sem, vidiš, Vlah Alija, Novače!«

»E zdaj pa poglej, kaj more tudi Novak Vlah Alija!«

Tudi on odvali kamen od griča pa ga ob neznanskem vpitju zažene; kamen preleti preko Bokov in Dobrskega Sela ter udari poleg samega Vlahu Alijo.

Ko trčuje in vidi silni Vlah Alija, takoj uteče in pri odhodu reče:

»Prvič se mi je zgodilo v življenju, da sem se prepal in bolj me plaši to vpitje kakor to kamenje.«

Odnesel je skalo in jo postavil na vrh Buča, da svet gleda čudo, s katerim se je boril Novak.

Kamor je bil Novak z roko zagrabil kamen, ondi se je udrla in napravila se je kamenica. Sedaj tam dobrski pastirji vodo pijejo, a kadar se iz nje v tem brezvodnem kraju odžeja, po navadi reko: »Bog daš raj duši Starine Novaka!«

A. Debeljak

Uredništvo je prejelo:

BESEDA O RAKU. Izdalo in založilo »Jugoslovensko društvo za proučevanje in zatiranje raka, pododbor Ljubljana« s sodelovanjem dr. R. Blumauerja, dr. Fr. Gerloviča, dr. I. Pintarja, dr. A. Trtnika in dr. Al. Zelokarja. V Ljubljani 1936. — Knjiga, vsebujoča 48 strani, je pisana tako, da jo bo lahko razumej vsak. Ni važna samo za bolnika, ampak tudi in nemara predvsem za zdravega človeka, ki hoče zgodaj spoznati to bolezen, »ki trga iz naše srede ljudi v polni življenjski moči« (iz Uvodnih besed). Knjižica vsebuje: Prva naloga v boju proti raku (dr. Al. Zelokar), Pravočasno spoznavanje in zdravljenje kirurškega raka (dr. Iv. Pintar), Jezik je dosti čist, kar je treba pohvalno omeniti v času, ko se šopirijo v naši zdravstveni literaturi množice spakedrank. Knjiga stane 10 din ter se naroča pri Jugoslov. društvu za proučevanje in zatiranje raka v Ljubljani, Stara pot 3.

SLOVENSKA PESMARICA, sestavil Anton Anžič. Založila Družba sv. Mohorja v Celju, 1936.

KRONIKA SLOVENSKIH MEST, letnik III, št. 2. Kakor do zdaj vse številke tako je tudi ta izšla lepo opremljena in bogato ilustriрана. Na uvodnem mestu priobčuje Fr. Stelc »Načela in rezultate restavracije notranj. ščine v opatijski cerkvi v Celju. Silede prišpevki: »Prometna učinkovitost izhodov Slovenije na morje« (inž. A. Plemetl), konec »Označbe ljubljanskega vremena« (M. Ča-

L. Richter: ZALJUBLJENCA

dež), »Francesco Robta« (dr. A. Vodnik — nadaljevanje), Narodni domovi v Sloveniji (A. Podbevšek), konec prispevka dr. S. Senkoviča. »Sedem in dvajseti januar 1919 v Mariboru, »Osnove« sodobne zaščite otrok v Sloveniji (dr. B. Dragaš), »Obrti v poveljnem Mariboru« (dr. Milan Senkovič), »Končni rezultati popisa prebivalstva občine Vič« (L. Pipp), »Najstarejše ljubljanske industrije (dr. R. Andrejka). Ljubljanska kronika, komunaine vesti. Stevilka vsebuje še razne druge prispevke, večinoma reklamnega značaja. »Kronika« izhaja štirikrat letno in stane za vse leto din 60. — Naroča se: Mestno načelstvo, kulturni oddelek Ljubljana.

JUGOSLOVENSKI TURISTA, mesečni obzorik za propagando turizma sporta, kopališč itd. v Jugoslaviji. Organ turistične Zveze za Hrvatsko Primorje in Gorski Kotar na Sušaku, Zveze za tujski promet za Slovenijo, Tujako prometne zveze v Mariboru in Zveze za promet tujcev v Zagrebu. Leto IV. št. 5—6. List, ki je last sušaške knjižnice »Jadranc«, je izključno propagandno glasilo za obsek letovišč, kopaliških in drugih zanimivih krajev v naši državi. Urejujeta ga Fr. Violle na Sušaku in Vl. Regally v Ljubljani. Stevilka ima na naslovni strani reprodukcijo E. Justinovega motiva iz Crikvenice. Letna naročnina din 100.—

PRAKTIČNE NOVOTE

Poenostavljeno pranje

Napredna gospodinja že davno ne pere svojega perila več tako kakor primitivni narodi, ki sede ob reki in tolčejo perilo na kamnu. Spoznala je že davno vrednost krtače in pralne deske. Toda gospodinja, ki ne vidi rada, da se ji perilo trga, tudi na temi pripomočki ni navdušena, posebno pa ne nad trdimi krtačami. Tu ji bo pomagala novi gumasti valj, ki mu je namen pranje

že bolj olajšati in povečati pralni učinek, ne da bi se perilo kvarilo. Valj je vrtljivo montiran na primeren držalnik z ročajem, njegova površina ima večje število majhnih sesalnih vdolbin. Če greš z valjem čez perilo, povzroča pritisk potrebno trenje, sesalne vdolbine pa izsesavajo na neškodljiv način umazanost iz tkiva. Malo orodje je posebno primerno za občutljiva tkiva, pa tudi za občutljive roke, ki ne prenesejo dotika z lugom.

IZ PRAKTIČNE MEDICINE

Čaj iz smrekovih igel

Nekatera severna ljudstva imajo navado, da si kuhajo in pijejo »čaje« iz smrekovih igel. V tej pišanci so sedaj odkrili velike količine vitamina C. S tem je podan nov dokaz, da si ljudje nagonsko znajo priskrbeti potrebne dodatne snovi za hrano tudi tam, kjer mora biti hrana po silni razmer začasno enostranska. Ta instinkt učinkuje kakor znanstveno spoznanje.

dr

Zelena in revmatizem

Vsak, ki trpi za kakršnimikoli revmatičnimi težavami, bi moral jesti mnogo zelene. Zelena se dodaja vsem juham, izvrstna jed pa je tudi sama zase kot zelenjava in solata. Nastrgana surova zelena pomeša z nasitjano čebulo in nastrganimi jabolki, potem dodamo še limonovega soka in olja. V tej obliki ima zelena posebno dober učinek. Tudi čaj iz zelene oziroma iz njenih semen, ki jih dobimo v drogeriji, je izvrsten pripomoček zoper revmo.

dr

Plinasta zdravila

Zdravljenje tuberkuloznih pljučnih obolenj z vpihavanjem zraka v votlino zarezbrnice, metoda tako zvanega pnevmotoraksa, se je v novejšem času razširila na svojevrsten način. Na Madžarskem uvajajo s to metodo sedaj tudi lečila v prsno duplino, in sicer v razpršeni obliki. Na ta način spravljajo v telo tudi razkuževalne pripomočke, ki pridejo potem na kraju obolenja do učinka.

zd

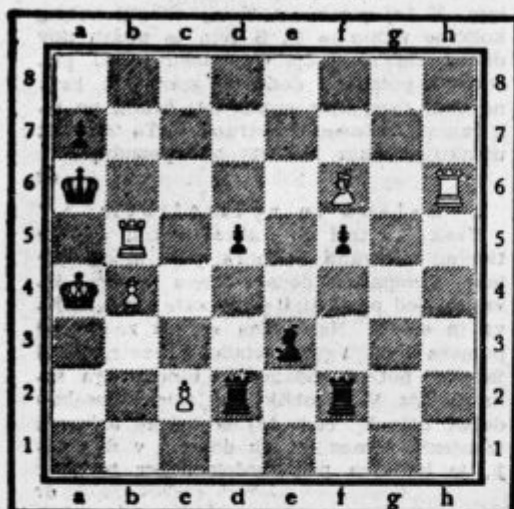

A. Heyde: POLDAN

PROBLEM 166

Edmund Barthelemy

Mat v dveh potezah

Rešitev problema 166

Beli na potezi: 1. Te7-f7. 2. Sb8-c6, Tf7-f8! in beli lahko s Te7 matira

Beli na potezi: 1. Te7-f7s 2. Sb8-c6, g-g-o! 2. Te7 mat.

ZA BISTRE GLAVE

245

Maričkina telefonska številka

Pepica si je hotela zapisati Maričkino telefonsko številko. Storila je to, kakor običajno, malo nemarno. Ko je Marička pogledala, ali je številka pravilno prepisana, je dejala: »To ni pravilno. Številke so pač prave, nisi jih pa napisala v pravilnem vrstnem redu. Četrta številka prave številke mora biti prav tako velika kakor obe prvi skupaj, obe zadnji številki pa dajeta skupaj vsoto tretje številke. Če vzameš drugo in tretjo številko kot eno številko, in prav tako tretjo in četrto skupaj dobiš, da je zadnje imenovane isto tolikšno, kotikor prvo imenovano. Prva številka je dvakrat večja od zadnje. Sedaj pa izračunaj!«

Rešitev k št. 241

(Železniški promet preko Zedinjenih držav)

Vlak sreča 14 vlakov, kajti v trenutku, ko odpelje iz New Yorka, je 7 vlakov na

poti iz San Francisco, med tednom pa odpelje od tam tudi 7 vlakov.

Rešitev k št. 242

(Sadje)

9 šiv tehta toliko, kotikor 1 burška

Rešitev k št. 243

(Sprebod)

Bila je nedelja,

Rešitev k št. 244

(Vinska klet)

Če je bilo 10 steklenic belega vina manj nego domačega vina, tedaj je bilo tudi deset steklenic dalmatina manj nego rdečega vina. Ker je bilo po drugi strani trikrat toliko steklenic rdečega vina nego dalmatina, je moralo biti v kletj 15 steklenic rdečega vina (domačega in dalmatina) ter 5 steklenic dalmatina.

RESITVE UGANKE SATOVNICE v št. 25

Kamera, Milano, farmer, Feodor, rednik Goetzl. — Uganke ni rešil nihče pravilno.

RESITEV SKAVTSKE KRIZALJKE v št. 26:

Obod, Bartel, ku ak, et, binga, sonce, radar, ogenj, as, rt, lt, vikend (weekend), naga-osa, brat, de, bungalov, letograd, kandor, lenelo, br, so, alka, steg, na! — V pravem času so poslali pravilne rešitve: Vozza Vidia, Franc Širca, oba v Ljubljani, Nelly Kostial, Novo mesto, Josip Potočnik, Maribor (izšreten za nagrado) Anton Habiš, Bohinjska Bistrica.

KJE JE VOLK?

UREDNIK IVAN PODRZAJ — TELEFON ST. 3126 — UREDNIŠTVO NACELNO NE VRACA ROKOPISOV — IZDAJA ZA KONZORCIJ ADOLF RIBNIKAR — TISKAR NARODNA TISKARNA V LJUBLJANI, PREDSTAVNIK FRAN JEZERSEK
Izdaništvu in uprava v Ljubljani, Knafljeva ulica 5 — Mesečna naročnina Din 4, — po raznašalcih dostavljena Din 5, —